జపమాల

తూర్పున వెలుగురేఖలు పూల మొక్కలమీద తెల్లబారుతున్నాయి. నందివర్ధనం విరగబూసింది. పూలు ఏరుతుండగానే చెట్టు ఆకు పచ్చరంగు ప్రస్ఫుటంగా కనబడింది – ఏదో తెర తీసినట్టు. అంతరంగంలో ఏదో తళుకుమన్నట్టనిపించింది శివయ్యకి.

సజ్జలో పూలతో పూజా మందిరంలోకి వచ్చారు. దేవుడి తిన్నెమీద తోమిన రాగి పంచపాత్ర ఖాళీగా కనబడింది.

పూజకు కూర్చొబోతూ దైవాన్ని మరోసారి తలుచుకున్నాడు. చీకటికి కారణభూతమైన తెరలను కనబడకుండానే తనే తొలగిస్తూ తనూ అవిర్భూతమయ్యాడు సూర్యభగవానుడు.

వెలుగుతో గది నిండి నట్టనిపించింది. దీపారాధన జరిగింది. నుదుట బొట్టు.

''అపవిత్ర ః పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతో పివా యస్మరేత్ పుండరీ కాక్షం...''

తరువాత సంకల్పం. పూజా కార్యక్రమం మొదలైంది. ధ్యాన శ్లోకాలు మనసులో ఏదో వెలుగును నింపుతున్నాయి.

''నమ స్సోమాయచ రుద్రాయచ సమస్తామ్రాయ చారుణాయచ.... శంచమే యమశ్చమే ప్రియంచమే కాయశ్చమే సౌమన నశ్చమే భద్రంచమే...''

అర్చన చేసిన పూల మధ్య నుంచి అమాయకమైన కళ్లు తనవంకే చూస్తున్నట్టనిపించాయి. ఆ కళ్లలో పవిత్రత, ఏదో ఆత్మీయత. ఎందుకో అసహాయత. వెనక శక్తిస్వరూపిణి పటం.

శివయ్య పూజ ముగించడానికి చాలాసేపు పట్టింది. వసారాలోకి వచ్చి పేపరు తీసుకుని పేజీలు తిరగేస్తుంటే వంటావిడ కాఫీ గ్లాసు పట్టుకొచ్చింది.

''రెండురోజులై రామస్వామి తమకోసం కబురు పెడుతునే ఉన్నాడు. పాపం మంచం దిగలేని అవస్థ. ఒకసారి చూసి పొమ్మని విన్నవించుకుంటున్నాడు'' అంది వంటావిడ.

''సీతాయమ్మ సెలవలైపోయాయా ? '' శివయ్య పరధ్యానంగా అడిగాడు.

''వెళ్లిపోయి మూడు రోజులైనట్టుంది తమకు చెప్పి వెళ్లిందేమో.''

''నాకు చెప్పనక్కర్లేదనే చెప్పాను. నే రామస్వామిని చూసి వస్తా.'' శివయ్య కండువా భుజాన వేసుకుని మాలి ఇంటి వంక నడిచాడు.

సుమారు ఎకరం స్థలంలో మధ్య ఉన్న విశాలమైన లోగిలి. పడమటి హద్దులో రెండు గదుల పెంకుటిల్లు. అందులోనే రామస్వామి గత పాతికేళ్లుగా ఉంటున్నాడు. తండ్రి తరవాత మాలి ఉద్యోగంలో రామస్వామి స్థిరపడిపోయాడు.

మామిడి చెట్టు దగ్గర ఎందుకో ఆగిపోయారు శివయ్యగారు.

''బాబూ ! బాబూ! దరమపెబువులు....'' రామస్వామి భార్య ఆక్రోశిస్తూ అక్కడే ఇరవై రెండేళ్ల క్రిందట తన కాళ్లమీద పడిపోయింది ''నిండు గుండె – నిడివి మనసు. సీసేతులా పేనం తీసుకుని పిసాచాన్ని కాలేను. బతికి దేవుడంటి నా మడిసి ముకం సూడనూలేను ... తండ్రి వంటివారు.''

సరిగా అదే మామిడిచెట్టు – అలాగే ఉదయం, ఆరోజు ఇలాగే పూజ ముగించుకుని తోటలో తిరుగుతుంటే రత్తి తన కాళ్లను చుట్టేసుకుంది.

అప్పటికే సుమారుగా భగవంతుడు స్పష్టం చేసేశాడు తనకి సంతానయోగం లేదని. నోచుకోని భాగ్యం ఎలా వస్తుందని ఉస్సురంది రమాదేవి - పోనీ తన తమ్ముడైనా స్థిరుడై ఒక బిడ్డను కంటే అదే పదివేలనుకుంది. నట్టింట్లో బిడ్డ ఆడుకుంటూ ఉంటే తను యశోదాదేవి లాగే ముచ్చట పడగలనంది.

శివయ్యగారి ముఖం జేవురించింది ....

డబ్బు సంపాదించడంలో కష్టం - మంచి విలువా - తెలియని కాశీపతి అక్క ఇచ్చిన అలుసు తీసుకుని కనీసం తన కంట పడకుండా తప్పించుకుని నానా తిరుగుళ్లూ తిరుగుతున్నాడు. ఆ రోజే అనిపించింది - వాడికి బ్రతికే యోగమూ, తమకి సంతానయోగమూ ఈ రెండూ లేవని.

''నా కళ్లారా చూశాను. ఇక వాడిని ఇంటి నుంచి వెళ్లగొట్టడం కంటే మార్గం లేదు. పాపం రత్తి - మైకంలో అఘాత్యం చేశాడు. కేకలందినా ఆడకూతుర్ని నేనేం చెయ్యను ? బుద్ధి చెప్పడానికి ప్రయత్నం పదేళ్లయి చేస్తూనే ఉన్నారు. ఇక వాడిలో మార్పు రాదు. ఇక వాడిని ఇంటిలోంచి బయటికి పంపడమే శరణ్యంలా ఉంది. విలవిలలాడింది ఆడకూతురు. దాన్ని ఏమని ఓదార్చాలి? మీ నిబ్బరం నాకు లేదు. ఏమిటీ క్షోభ ? ఏమిటి మన దారి?''

బావురు మంది రమాదేవి.

''ఏదీ మన చేతుల్లో లేదు. అలాగని ఏం చెయ్యకుండానూ ఉండలేం తెలిసి చేసినా, తెలియక చేసినా చేసినదానికి ప్రతిఫలంలో మార్పు ఉండదు. రామస్వామి పొలానికి వెళ్లాడుగా. పదవెళదాం. ఆ ఆడకూతుర్ని చూసి వద్దాం...''

''వద్దు ! ఆ పని నేను చెయ్యలేను. దానికి నా ముఖం చూపించలేను. కాటేస్తుందని తెలిసి పాముని ఉపేక్షించాను. తీరా కాటేసిన తరువాత ఏం మాటలు చెప్పి ఏం ఓదార్చి ఏం లాభం?''

మూడురోజులు తిరగకుండా వాడు చేసిన అఘాయిత్యానికి శిక్ష పడనే పడ్డది. మోటారు సైకిలు నుగ్గయిపోయింది. లారీ కింద నుంచి కాశీపతి శవాన్ని తీసి సావిటి గుమ్మంలో పడేశారు. రమాదేవి కంట్లో నీళ్లు తిరగలేదు. గుండె మాత్రం చిట్లినట్టనిపించి వెంటనే స్పృహ తప్పిపోయింది. రామస్వామి ఆమె ముఖాన నీళ్లు చల్లి శీతలోపచారాలు చేశాడు. ఎక్కడ నుంచో రత్తి ఏడుపు సన్నగా వినవస్తోంది.

నెలరోజులు తిరిగాయో, లేదో - రమాదేవి ''నా కోరిక తీర్చరూ ?'' అంది.

ఎన్నోసార్లు విన్న కోరికే అది.

పూజా మందిరంలో జపమాల తిప్పుతూ ఉంటే తనని ఎవరో తట్టిలేపినట్టయింది.

''నువ్వూ వస్తావా ? నీ కోరికను నేను తీర్చడానికి కావల్సిన ధైర్యం నాకు ఆ భగవంతుడిచ్చాడు. ఇప్పుడే బయలుదేరుతున్నాను.''

ముందు రమాదేవి తెల్లబోయినా వెంటనే లేచి చేతి పెట్టెలో రెండు జతల బట్టలు సర్దింది.

'' భగవంతుని అనుగ్రహం మన ఎడల ఎప్పుడూ ఉంటుంది'' అంది రమాదేవి.

ఆ ముఖంలోని వెలుతురే తనని ఈనాడూ ముందుకు తీసుకువెళుతోంది. పట్నం నుంచి తెచ్చుకున్న బిడ్డకి 'రమానాథ్' అని పేరు పెట్టమన్నదీ రమాదేవే. 'శర్మ' అని మాత్రం తను చేర్చాడు. మూడేళ్లదే ముచ్చట. ముచ్చటైన బిడ్డ ముంగిట్లో ఆడుకుంటూ ఉంటే రమాదేవికి

జీవనగమ్యం చేరినట్టనిపించింది.

''ఇక నేనేమైనా ఫరవాలేదు ... దత్తహూమం జరిపించాం కదా '' అంది -

ఆమె ముఖంలో ఏదో వెలుగు. నుదుట ఆ గుండ్రని కుంకుమబొట్టు లోంచి ఏదో శక్తి తన మనసులోకి ప్రవహిస్తున్నట్టు ఉండేది.

'' ఏమిటండీ అలా చూస్తారు ... నేనే రమాదేవిని.''

''ఆఁ !'' తను ఉలిక్కిపడేవాడు.

''దరమ పెబువులు .... సేజేతులా పేనం తీసుకోనేను ... ఆ రోజే నుయ్యో గొయ్యో సూసుకుంటే అయ్యయ్యో నా దేవుడేమైపోతాడని కాలు సేతులాడలేదు. ఈ రోజు ఆ దేవుడిది కాదని తెలిసీ ఈ బరువును మోత్తన్నాను. నా పాపానికి శిచ్చేటి బాఁవూ ? ఈ బతుకు తెల్లారడమెలా ?''

మావిడి చెట్టు కింద రత్తి తన పాదాలు కన్నీళ్లతో అభిషేకం చేస్తోంది.

ఆమె నుదుట ఉన్న బొట్టు దైవశక్తికి ప్రతీకగా జిగ్గున మెరిసిపోతోంది.

''రత్తీ, నువ్వు నాకు భగవంతుడిచ్చిన చెల్లెలివి. నీ బిడ్డకి ఏలోటూ రాదు. రామస్వామి సంతోషాన్ని ముక్కలు చెయ్యకు. నువ్వు తప్పు చెయ్యలేదని నాకూ, రమకే కాదు - ఆ భగవంతుడికి తెలుసు. మనుషుల ప్రయోజకత్వానికి మేరలేదు. అనుకోవడం అవివేకం. ధైర్యంగా ఉండు.'' రమాదేవే నీకు జరిగిన అఘాయిత్యం గురించి నాకు చెప్పింది. నువ్వు పూలు తెస్తే కానీ నేను పూజకి వెళ్లేది లేదు. నన్నూ ఆ భగవంతుడి సేవకి పంపగలిగేది నువ్వే. నీ శాపం మాత్రం ఎవరికీ తగలనివ్వకు.''

రత్తి భోరున ఏడ్చింది. కాశీపతి అకాల మృత్యువుకి కారణం - ఏమీ తెలియని మూర్ఖురాలు - తన శాపమే కారణమని బుగత నమ్మకమా ? తను అంత శక్తి ఉన్నదైతే తనని తను ఎందుకు రక్షించుకోలేక పోయిందీ. రమాదేవమ్మగారు తనకి మొక్కుతుంటే తనకెందుకూ ఆ గగుర్పాటు!

'' పెద్దోళ్లు తల్లా ... నాకేల మొక్కుతారు ? మీ కాళ్లకాడ పడుండే ఓల్లం అలా సెయ్యమోకండి తల్లా.''

''లేదు రత్తీ, నువ్వు దేవివి. నువ్వు ఎర్రగా చూస్తే మేం బుగ్గయిపోతాం. చేసిన పాపానికి వాడు బలైపోయాడు. నిప్పుగుండంలో దూకి ఎవరయినా నూకలు మిగుల్చుకోగలిగారా ? మమ్మల్ని చల్లగా చూడు రత్తీ, నువ్వు కులదేవతవి. నా ఆడబిడ్డవి'' అంటూ చేతులు పట్టు కుంది రమాదేవి.

రత్తి పూలు తెస్తూనే ఉంది రమాదేవి అందుకుంటూనే ఉంది. జపమాల యథావిధిగా తిరుగుతూనే ఉండేది.

రామస్వామి ఆనందానికి పట్టపగ్గాలు లేవు. ''భగవంతుడు మా పాలిటున్నాడు. తమ పూజల్లో రత్తి కోసిన పూలు ఉన్నాయి. పున్నెమంతా రత్తిదే. కాదు - అభగవంతుని దయ. బాఁవూ, మాకు బిడ్డ నిత్తన్నాడు. అడికి తమ పేరెట్టుకుని పెంచుకుంటాం. దరమపెబువువ్వు.''

వాడి ఆనందం, ముఖంలోని వెలుగు - కళ్లలోని నమ్మకం - అది చూస్తున్న రమాదేవి ముఖంమీద బొట్టులో అరుణిమ రెండూ ఒకే కాంతిలో చల్లగా - నిష్కపటంగా, హాయిగా చందమామ వెన్నెల్లా కనపడేవి.

శివయ్యగారి మనసులో ఏదో అనుభూతి కలిగి ముఖంలో మందహాసం మెరిసేది.

పట్నంలో ఆస్పత్రిలో ఉంది పురిటికి వెళ్లిన రత్తి. పురుడు వారం రోజుల్లో వస్తుందన్నారు డాక్టర్లు.

''బాబూ! భగవంతుడేల నాకీ శిచ్చ ఏసినాడు? అది నేకుండ ఈ పురిటిగుడ్డుని ఎలా సాకేది తండ్రీ!'' పరిగెట్టుకొచ్చి బావురుమన్నాడు రామస్వామి.

శివయ్యగారి గొంతు ఆర్ద్రతతో పూడుకుపోయింది.

''అంతా శివాజ్ఞరా అబ్బీ! కన్ను మూసిన నీ భార్యనైతే ఎవరూ తీసుకురాలేరు గానీ... ఆ బిడ్డకేం లోటూ రాకుండానే చూసుకుంటారా. భగవంతుడిచ్చాడు మనకీ బిడ్డని. మన లోగిట్లో ఆడపిల్ల లేనిలోటు ఇలా భర్తీ చెయ్యాలనుకున్నాడేమోరా ఆ దయామయుడు!'' అంది రమాదేవి.

ఆమె వంక చూడకుండానే శివయ్యగారు - '' ముందు పసిగుడ్డుకో పాల తల్లిని వెదుకు'' అంటూ ఉండగానే ''నా ఆడదాన్నడిగి సెబుతా బాబయ్యా తమ రుణం తీర్చుకోడానికి ఇదో పద్దతే'' అన్నాడు పాలేరు.

పురిటిగుడ్డికి సీతాయమ్మని పేరు పెట్టింది రమాదేవి.

సీతాయమ్మరెండు గదుల పెంకుటింట్లో పెరిగింది.

★★★

'' అయ్యగారూ, అయ్యగారూ! తమకో శుభవార్త ''

''ఏమిటమ్మా అది? మొన్ననేగా చెప్పావ్ మొదటి శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణురాలయ్యావని! ఇంకా శుభవార్త ఇంత వేగం ఏమిటబ్బా?''

'' లేదండయ్యగారూ ....''

''చూడు సీతాలూ నీకెన్నిసార్లు చెప్పాను. ఆయన్ను అయ్యగారని పిలవద్దని'' అంది రమాదేవి.

'' పిలవకపోతే అయ్య కోప్పడతాడు ...''

''ఫరవాలేదమ్మా నన్ను అత్తయ్యా అని పిలువమ్మా మామయ్యా అని పిలువు ఆయన్ని కాలూ, చెయ్యీ పడిపోయి బ్రతికినన్నాళ్లూ ఎల్లానూ బ్రతకను. వాడు డాక్టరయితే వాడి చేతిమందు పుచ్చుకోవాలనే కాబోలు ఆ రోజు కోసం ఇలా చూస్తూ ఉన్నాను.''

''ఉండవోయ్! అలా ఎందుకనుకుంటావ్ ఏ ఎనభైయ్యో, తొంభైయ్యో వచ్చాయా. ఈ రోజుల్లో అరవై ఏళ్లకి పెళ్లికూతుళ్లూ ఉంటున్నారు. సీతాలూ. చెప్పమ్మా''

''నే సెబుతా బాఁవూ, అదేదో రేంకంట. పదహారొచ్చిందంట. ఏదో ఏనుగెక్కినట్టు సంబరపడిపోతంది బొట్టి. కానీ బాబూ, డాక్టరీ సదువంటే సామాన్నెవా? నా నేటి, నాబతుకేటి? ఆ కాడికీ మీ దరమవా అంటూ ఇంతదాన్ని సేసినాను... నాకేటో నాగుంది... ఓ అయ్యసేతి లెట్టేస్తే నాకిక కోరిక నేటుండవ్.''

రమాదేవి వింటోంది. ఆమె కంటిముందు ఎందుకో తమ్ముడి కళ్లు కదలాడాయి - అక్కా ఇది నాబిడ్డ. నువ్వూ బావే దీనికి దిక్కు...''

''చదువుకోవాలే కానీ డబ్బు గురించి నువ్వేమీ ఆలోచించకు రామస్వామీ. అబ్బాయి పుస్తకాలెటూ ఉన్నాయి. ఇంతకీ ఇద్దరూ ఒకే దగ్గర ఉంటే ఆడపిల్ల దూరంగా ఉందనే దిగులుండదు. '' నాకొదిలెయ్! అబ్బాయికి ఉత్తరం రాసినే తెప్పిస్తా.'' రమాదేవి చెప్పేసింది.

★★★

'' ఏవండీ.... సీతాయమ్మ నా మేనకోడలండీ, దాన్ని .... దాన్ని..''

'' నీ మనసులో మాట నాకు తెలియనిది కాదు. రమా, ముప్పైఏళ్ల దాంపత్యం. నీ ముఖమే నీ ఆలోచనని తేటతెల్లం చేసేస్తుంది. ఆ బొట్టు అదీ దేవీకటాక్షం. ఆవిడ తలుచుకుంటే నీ కోరిక తప్పక నెరవేరుతుంది.''

★★★

''బావా !''

'' ఓ నువ్వా సీతాలూ, బావా అని ఎవరు పిలిచారా అని ఆశ్చర్యపోయాను.'' ముఖం చిట్లించుకుని అన్నాడు రమానాథ్ శర్మ.

''క్షమించాలి చినబాబుగారూ. అమ్మగారు అలా పిలవమంటే పిలిచా. ఇంకెప్పుడూ పిలవను.''

''ఏదో వెర్రిబాగులది అందే అనుకో, జ్ఞానం వచ్చిన మనం ...''

''క్షమించండి.'' తల తిప్పుకుని వెళ్లిపోయింది సీతాలు.

మంచంమీద ఉన్న రమాదేవి సీతాలు పిలుపే వింది. మళ్లీ మగతలోకి జారిపోయింది పెదవుల మీద చిరునవ్వుతో.

★★★

''ఓమ్ త్ర్యయంబకం యజామహే – సుగంధిం పుష్టివర్ధనం – ఉర్వారుక మివ బంధనాత్ – మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ !''

దీపపుకుందిలో ఆవు నేతితో తడిసిన పచ్చటి వత్తి నిటారుగా వెలుగుతోంది. తోమిన వెండి పళ్లెంలోని నందివర్ధనాలు మిలమిలలాడుతున్నాయి. పూజా మందిరంలో దివ్య సౌరభాలు మనస్సుని ధ్యాననిష్ఠలో అలౌకిక అనుభూతులనిస్తోంది. మృత్యుంజయ జపం జరుగుతుంది.

శర్మ పెదవులు కదలడంలేదు. రమానాథ్ శర్మ చేతిలోని జపమాల దీక్షగా ఏకాగ్రతతో ముందుకు జరుగుతోంది.

కాలు కాలిన పిల్లిలా అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నారు శివయ్యగారు. అభిషేకం పూర్తయ్యేటట్లు లేదు. ఆమె కొన ఊపిరితో ఉంది.

''అబ్బాయి'' అని మెల్లగా పిలవకుండా ఆగలేకపోయారు. మడి ధోవతి మీద ముడుచుకున్న జరీలా ఆయన వృద్ధాప్యంతో వడలిపోయారు.

''అబ్బాయ్ !''

శర్మ కళ్లు తెరుచుకున్నాయి.

''అమ్మ ...'' ఆయన ఏం చెప్పాలో తెలియక ఆగారు.

''వస్తున్నా'' జపమాలతోనే ఆయన వెంట శర్మ గదిలోకి వెళ్లాడు.

''అబ్బీ, నే వెళుతున్నా. నాన్నగారి మాట...'' ఏదో అస్పష్టంగా చెప్పిన రమాదేవి కళ్లలోని వెలుగు చటుక్కున మటుమాయమైంది.

''అమ్మగారూ !'' అంటూ సీతాయమ్మ ఆవిడ కాళ్లమీద పడింది.

''శివాజ్ఞ!'' నీళ్లు నిండిన కళ్లను మూసుకున్నారు శివయ్యగారు.

జానతో దర్భలు కొలవడమూ, పిండాన్ని ఎత్తిపెట్టడమూ అయ్యాయి. రమాదేవి చనిపోయిన చోట దీపమూ తీసివెయ్యడమూ జరిగింది. సమారాధనా జరిగింది.

''అమ్మ మాట నీతో చెప్పాల్సిన బాధ్యత ఒక్కటే నాకు మిగిలింది'' అన్నారు శివయ్యగారు.

''నాన్నగారూ !''

''మా చాటున పెరిగిన బిడ్డవి'' అలా అంటూ ఉంటే ఆయన పెదవుల మీద ఒక దరహాసం తళుక్కుమనడం రమానాథ్ శర్మ గమనించకపోలేదు.

''కొత్తగా మాట్లాడుతున్నారు ?''

''కొత్తకి మానవ జీవితంలో ఏం మిగల్చకుండా చేసేశారు మన పూర్వీకులు. మతం మనుషులని ఒకటిగా చేసే మార్గాలనే నిర్దేశించింది. దాన్ని పాటించడం సంప్రదాయం. కులమూ, మతమూ, శాస్త్రమూ, సాంప్రదాయమూ సంఘాన్నీ, వ్యక్తినీ ఋజుమార్గంలో నడిపించి మానవత్వం మీద నమ్మకాన్ని పెంచుకోడానికే. అది తెలుసుకోవడమే సంస్కారం. అది చదువుతో నిమిత్తం లేనిదీ, జీవన విధానంలో స్ఫుటంగా కనపడేదీ.''

''మీ మాట నేనెన్నడూ కాదనలేదనే నా విశ్వాసం – మనసా, వాచా, కర్మణా మీరు చెప్పినట్లు చెయ్యడమే నాకు తెలుసు.''

''అలా చెయ్యడానికి నీ మనసు ఒప్పుకోని పనేమైనా చెప్పవచ్చేమో !''

''అలాంటి పని చెయ్యమని చెబుతారని నేను నమ్మను.''

''నీ నమ్మకం నాకు కొంత ధైర్యాన్నిస్తోంది. కాలాతీతం కాకుండానే ఆ మాట చెప్పడం నా విధి. ఘడియ మనది కాదన్నది మన వాళ్ల సూక్తి....''

''అమ్మ ఏమైనా చెప్పిందా ?''

''చెప్పకుండా తెలుసుకుంటావనే అనుకుంది. నువ్వు తెలుసుకున్నావో, లేదో నాకు తెలియదు.''

రమానాథ్ శర్మ ఆయన వంక చూశాడు. ఆ కళ్లలో వెలుగునే తను ఎరుగును. ఆ వెలుగుల మధ్య నీడలూ దోబూచులాడుతున్నాయి.

''నువ్వు ఈ మాటలు ఇప్పుడు అనవసరం అని అంటావని నాకు తెలుసు. కాని మనసులో మాట మనసులోనే ఉంచుకుని నీకు చెప్పకుండానే నేను....'' శివయ్యగారు రమానాథ్ శర్మ కళ్లలోకి చూడక తప్పలేదు.

''నే వింటున్నాను నాన్నగారూ !''

రెండు జతల కళ్లూ కలిశాయి.

ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దం.

''నీ వివాహం సీతాయమ్మతో జరిపించాలని మీ అమ్మ మరిచిపోయిందని నేననుకోను. ఆమె కోరిక అది. చెప్పాల్సిన బాధ్యత మిగిలిపోయిందని నాకు తెలుసు. చెప్పాను. ఆమె కోరికను నువ్ తీర్చడమా లేక తిరస్కరించడమా నీకే వదిలిపెడుతున్నా. నా మనసు బోధ నాది. కొన్ని ప్రశ్నలకి జవాబులు దొరకవు. ప్రశ్నలు మన మనసులోకి వచ్చినా వాటికి సమాధానాలు చెప్పే ఘనుషులూ ఉండరు... చెప్పగలిగినా చెబుతారని చెప్పడం కష్టం. నే జపానికి వెళుతున్నా.''

సీతాయమ్మ తనని 'బావా' అని పిలవడం, తనేమో ఆమెను మందలించడం రమానాథ్‌శర్మ కళ్ల ముందు మెదిలాయి.

కాని, కాని అమ్మ ఇలా ఎందుకనుకుంది ? ఇలా ఎందుకు కోరుకుంది? కోరుకుందని తెలిసినా అమ్మ ఉండగానే నాన్నగారు ఎందుకు చెప్పలేదు ?

రమానాథ్ శర్మ తలలో ప్రశ్నలు.

''పెదబాబు గారు...''

రమానాథ్ శర్మ తన వంక చూస్తుంటే సీతాయమ్మ తల దించుకుంది.

''రమ్మన్నారు బాబూ.''

''చూడు సీతాలూ... నన్ను నువ్ బాబూ అని పిలవద్దని చెప్పాను.''

సీతాలు ముఖం ఎరుపెక్కి పెదవులు వణికాయి.

'' 'బావా' అని పిలవద్దని మాత్రం జ్ఞాపకం ఉంది.''

ఆమె కళ్లు ఎత్తి చూసింది. రమానాథ్ శర్మ బయట పచ్చని తులసి మొక్క వంక చూస్తున్నాడు.

''అమ్మకి నువ్వంటే గారం కదూ !''

'' ఆవిడ కెవరంటే గారం లేదు ?''

'నాకంటే నువ్వే ఆవిడకు అప్పురాలనిపించేది.''

'' ఆవిడ మనసు పెద్దతనం అది. నా భాగ్యం.''

''అమ్మ నీతో ఏమైనా చెప్పిందా ?''

''పెదబాబుగారు కబురంపారని దిగ్గున లేచి వచ్చాను.''

''పూజలోకి వెళ్లారు.''

''అయ్య పొలానికి వెళతానన్నాడు. ఒక పది నిమిషాలలో వస్తానని చెప్పా. మళ్ళీ వస్తా.''

రమానాథ్ శర్మ వద్దని చెప్పలేదు. ఆమె వెళ్లిపోయింది. తులసి మొక్క గన్నేరు మొక్క, బాదంచెట్టు, దూరంగా మామిడి చెట్టూ, ఆకు ఆకుల సందులూ కళ్ళు వెదికేస్తున్నా రమానాథ్ శర్మ మనసులోని ప్రశ్నలకి సమాధానం దొరకడం లేదు.

లోపల శివార్చన ముగింపుకు వస్తూండాలే. ఎందుకో కంగారు పుట్టింది.

లోపలికి వెళ్లాడు రమానాథ్ శర్మ.

శివయ్యగారి కళ్లు మూసుకునే ఉన్నాయి. పెదవులు కదలడం లేదు. జపమాల ముందుకు జరుపుతున్నాయి తొణకని వేళ్లు.

అలా నుంచునే ఉన్నాడు.

''పెదబాబూ... పెదబాబూ...'' సీతాయమ్మ గొంతు వసారాలోంచి వినబడుతోంది.

గొంతయితే వినబడుతోంది. జపమాల జరుపుతున్నా వేళ్ళు తన కళ్లని పక్కకు తిరగనియ్యకుండా ఆరడి చేస్తున్నాయి.

''బాబూ...'' మెల్లగా అంది ఎప్పటి నుంచో అలాగే నుంచున్న సీతాయమ్మ.

''సీతా !'' రమానాథ్ మెల్లగా అన్నాడు కళ్లను తిప్పకుండానే.

''హర హర మహాదేవ !... హర హర మహాదేవ హర హర మహా దేవ !'' మెల్లగా హృదంతరాల్లో వినవచ్చాయి మాటలు.

జపమాల కదులుతూ కదులుతూ ఆగింది. ఒక్క క్షణం శివయ్యగారి శరీరం కదిలినట్లు కదిలి నేలకి ఒరిగిపోయింది. జపమాల వేళ్ల మధ్య అలాగే ఉండిపోయింది.

ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక

1-6-1988